

چه آثاری در سینمای ۱۴۰۴ پرتره را به تصویر می‌کشند؟

یک‌پا‌در تاریخ، یک‌پا‌در سینما

محمدحسین سلطانی خبرنگار

در جشنواره فجر چهل‌وسوم، رکورد به‌تصویرکشیدن فرماندهان دفاع مقدس شکسته شد و از محسن رضایی گرفته تا احمد کاظمی را روی پرده‌های فجر دیدیم. این اتفاق نوید به‌راه‌افتادن موجی از شخصیت‌های سیاسی و نظامی را می‌داد که قرار است در طول سال ۱۴۰۴ به روی پرده‌های سینما بیایند، از طرفی برخی از تهیه‌کنندگان و سازندگان هم خبر از ساخت آثاری دادند که به‌عنوان پرتره‌های غیرجنگی، برخی از چهره‌های به روی پرده نقره‌ای بیاورند. در این گزارش «فرهیختگان» به بررسی چهره‌هایی می‌پردازیم که یک پاشان در واقعیت است و یک پاشان در سینما.

اسفند/ علی‌هاشمی در جنگ

«اسفند» در کنار «اشک‌هور» دو اثری هستند که در جشنواره امسال دست به‌کار مهمی زدند. این دو فیلم، یعنی اشک‌هور و اسفند راوی زندگی شهید علی‌هاشمی شدند، البته هر کدام از زاویه‌ای متفاوت. فیلم اسفند راوی علی‌هاشمی را مانده است. اسفند فعالیت این فرمانده دفاع مقدس را در شناسایی و طرح‌ریزی عملیات خیبر و در قرارگاه سری نصرت روایت می‌کند.

با تمام این تفصیلات نکته مهم اسفند، تعداد چهره‌ای است که به تصویر می‌کشند. در یکی از صحنه‌های این فیلم علی‌هاشمی به همراه محسن رضایی به جلسه فرماندهی عملیات می‌رود و در آن جلسه تقریباً تمامی فرماندهان عملیات خیبر حضور دارند. از غلامعلی رشید گرفته تا حسین خرازی. تعداد فر مانده‌ان به‌تصویر کشیده‌شده در اسفند تقریباً با فیلم صیاد برابری می‌کند و این موضوع نشان می‌دهد، علاقه ارگان‌ها برای به‌تصویرکشیدن چهره‌های جنگ و تاریخ معاصر کم‌کم روبه‌افزایش است.

اسفند محصول سازمان هنری اوج است و کارگردانی آن را به رضا مسعودی، مهدی زمین‌پرداز، سعید آلبوعبادی و خیام وقارکاشانی بازیگران اصلی این فیلم را تشکیل می‌دهند. در این فیلم رضا مسعودی نقش شهید هاشمی را بر عهده دارد و خیام وقارکاشانی نقش محسن رضایی را بازی می‌کند. این فیلم در فجر چهل‌وسوم سیمغ بهترین موسیقی متن را از آن خود کرد.

اشک‌هور/ علی‌هاشمی در ذهن مادر

«سفرو شام ننه علی باز مانده بود. صدای آژیر قرمز و صدای ضدهوایی‌ها در عمق تاریک کوچه او را نگران می‌کرد. ننه علی درانتظار آمدن پسرش از جبهه، آرام روی سکوی جلوی در نشست.» این خلاصه دومین اثری

است که درباره شهید علی‌هاشمی ساخته شده. مهدی جعفری کارگردان این اثر که گویا هم‌محله‌ای شهید هم بوده به‌جای آنکه راوی علی‌هاشمی در جنگ باشد راوی کسی است که علی‌هاشمی در بالین او پرورش پیدا کرده. «اشک‌هور» دوربینش را به سمت ننه علی برده و قصه را از جانب او روایت می‌کند.

آن‌طور که پیش‌بینی شده اشک‌هور قرار است در قالب یک سریال عرضه‌شود و در سریال تمرکز بیشتر روی خود شهید است. رؤیا افشار، رضا ثامری، میثم رازقر، توج لوند، ساره رشیدی و شبنم گوودری از جمله بازیگرانی‌اند که در این اثر ایفای نقش می‌کنند و رویا افشار نقش ننه علی را بازی می‌کند و رضا ثامری هم نقش علی‌هاشمی را بازی می‌کند. برخلاف اسفند، اشک‌هور نمی‌خواهد آن‌چنان تصویری از فرماندهان جنگ را به تصویر بکشد و تمرکزش روی درام شکل گرفته میان مادر و پسر است.

پیشمرگ

فیلم «پیشمرگ» اثر تازه علی غفاری برشی از زندگی یکی از چهره‌های ملی، یعنی شهید سعید قهاری پس از دوران جنگ و درگیری‌های اوایل دهه ۷۰ در کردستان را روایت می‌کند. فیلم‌بردار ی این فیلم که در ژانر دفاع مقدس تولید شده، در شهرهای مختلف کشور انجام شده که یکی از ویژگی‌های قابل‌توجه این اثر به‌شمار می‌رود. پیشمرگ از اسفند سال گذشته روی اکران قرار گرفته و تا کنون حدود ۱۰ میلیارد تومان فروخته. این فیلم جایزه بهترین فیلم از نگاه تماشاگران فجر ۴۳ را برد. مهدی نصرتی (در نقش شهید سعید قهاری سعید)، الناز ملک، ساناز سعیدی و حسام منظور همراه با آرش آصفی، عبدالرضا نصاری، مهیار شاپوری، بهرام ابراهیمی، محمد اشکان‌فر از بازیگران اصلی فیلم پیشمرگ هستند
فیلمی که به‌عنوان مهم‌ترین و جدی‌ترین اثر علی غفاری محسوب می‌شود.

تاکسیدرمی

«تاکسیدرمی» برخلاف باقی پرتره‌های فجر، خط و ربطی به دفاع مقدس ندارد و روایتی از آخرین روزهای پهلوی دوم و عبدالرضا پهلوی است. آن‌طور که در خلاصه داستان این فیلم آمده، این اثر قرار است ماجرای تلاش سه شکارچی، برای شکار گوزن زرد ایرانی و خطوط‌بط داستان فیلم با عبدالرضا پهلوی را بررسی می‌کند. عبدالرضا در بحبوحه پیروزی انقلاب مجبور می‌شود برای پیداکردن گوزن زرد به جنگل‌های شمال برود و یک‌گونه از گوزن ایرانی را به اسرائیل بفرستد. مجید صالحی، هادی کاظمی، آناهیتا درگاهی، حسن معجونی، بیژن بنفشه‌خواه، فرزین محدث، هدیه حسینی‌نژاد، علیرضا مسعودی، جواد خواجه‌وی و آتوسا کلاترری در این فیلم بازی می‌کنند و کارگردانی این

اثر را محمد پایدار بر عهده دارد و روایتی کم‌دی – فانتزی از این واقعه تاریخی را بیان می‌کند.

صدام

«فیلم «صدام» درباره مردی است که به‌دلیل شباهت باصدام حسین یکی از بدل‌های صدام است و قرار می‌شود در تهران عملیاتی را اجرا کند.» بازیگر اصلی این اثر رضا عطاران است و کل اثر روی او و ماجراهای عاشقانه‌اش با پریناز ایزدیار و البته جدال و درگیری‌اش به‌عنوان بدل صدام می‌چرخد. صدام‌روایتی کم‌دی دارد و به‌دلیل به‌تصویرکشیدن چهره صدام از آثاری محسوب می‌شود که شخصیت‌های واقعی را روی تصویر کشیده‌اند. کارگردانی صدام را پادرام پورامیری بر عهده گرفته و بازیگران آن پریناز ایزدیار، رضا عطاران، عباس جمشیدی‌فر، آزاده صمدی، امیراحمد قزوینی، سیاوش چراغی‌پور هستند. به نظر می‌رسد صدام از آثاری است که به نظر در حوالی اردیبهشت‌ماه امسال اکران شود و روی پرده بیاید.

صیاد

«مدتی است این سؤال رها نمی‌کنند؛ چرا گل‌لله‌ها از کنار می‌گذرند و نادیده‌ام می‌گیرند؟!» این جمله ترجیع‌بند «صیاد» است. فیلمی که راوی حضور شهید صیاد شیرازی در دفاع مقدس است و از پرچهره‌ترین آثار سینمای ایران در چند سال اخیر به‌حساب می‌آید. در صیاد از بنی‌صدر گرفته تا رحیم صفوی و محسن رضایی به تصویر کشیده شده‌اند. صیاد در جشنواره چهل‌وسوم برنده بهترین جلوه‌های ویژه بصری و میدانی شد و از طرفی به دلیل بازی زوج مارال بنی‌آدم و علی سربابی در این اثر هم مورد توجه قرار گرفت. کارگردانی صیاد را جواد افشار بر عهده گرفته است و هومن برق‌نورد در آن نقش بنی‌صدر را عهده‌دار شد و حامد شیخی و خیام وقارکاشانی در نقش‌های محسن رضایی و رحیم صفوی بازی کردند.

احمد

ماجرای پرتره‌هایی که ممکن است در امسال اکران شوند تنها به جشنواره ۴۳ محدود نمی‌شود، چند اثری هم هستند که از فجر ۴۲ باقی مانده‌اند و هنوز اکران نشده‌اند. یکی از این فیلم‌ها «احمد» است. فیلم به ۱۸ ساعت ابتدایی حادثه زلزله بـم و اقدامی قهرمانه می‌پردازد و روایتی از حضور شهید احمد کاظمی در جدال و درگیری‌های زلزله بم است. این فیلم را امیرعباس ربیعی ساخته. کارگردانی که پیش از این لباس شخصی و ضد را ساخته بود و یکی از دو اثرش هنوز هم در دست توقیف است. تینو صالحی، توماج دانش‌بهزادی، ساره رشیدی، مهیار شاپوری، عباس جلیل‌زاده، عماد درویشی، مریم ماهانی، تصنیف حسینی، علی صادقی، عرفان سروستانی و مینا شفیع‌ی بازیگران فیلم ربیعی هستند و به‌تصویرکشیدن چهره شهید کاظمی از نکات برجسته آن است.

مجنون

داستان فیلم «مجنون» درباره بخش کوتاهی از رشادت‌های برادران شهید زین‌الدین است. این فیلم برشی از حماسه‌آفرینی شهیدان مهدی و مجید زین‌الدین و رزم‌آوران لشکر ۱۷ علی‌بن ابی‌طالب (ع) قم در جزیره مجنون و عملیات بزرگ خیبر را به تصویر می‌کشد. مجنون بهترین فیلم جشنواره چهل‌ودوم شد و جدای از این بهترین موسیقی و بهترین نقش مکمل مرد و زن را هم از آن خود کرد.

کارگردانی این اثر را مهدی شاه‌محمدی بر عهده داشت و از بازیگران آن می‌توان به سجاد بابایی، حسام منظور، بهزاد خلج، شبنم قربانی اشاره کرد. به نظر می‌رسد مجنون از کاندیداهای اکران در سینماهای ۱۴۰۴ باشد.

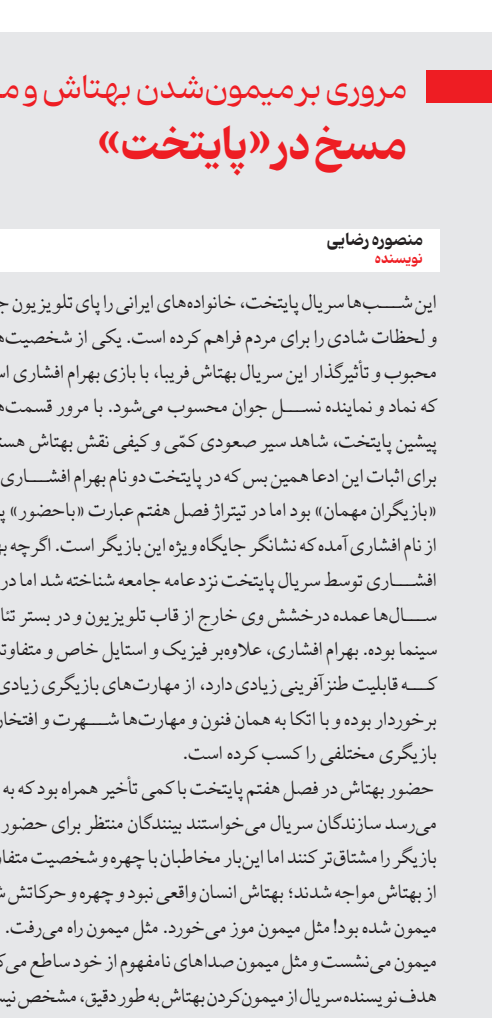
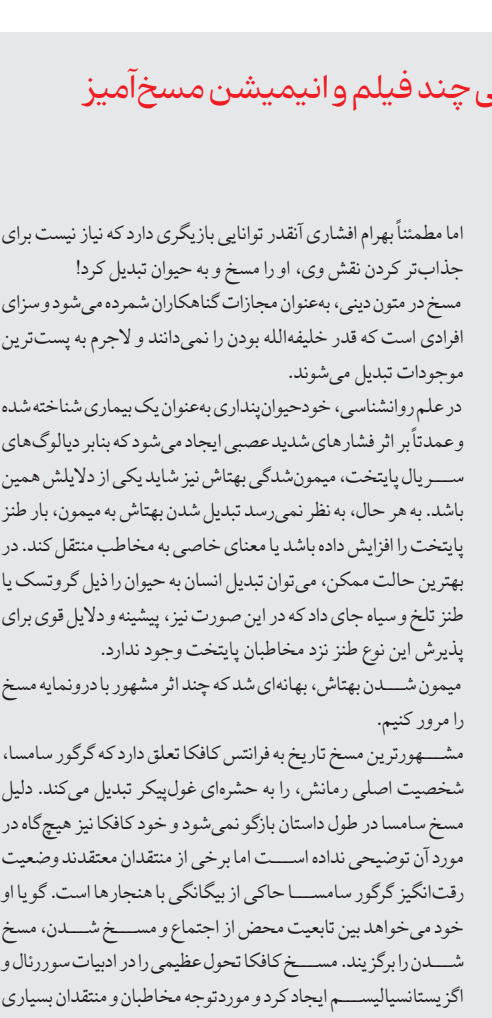
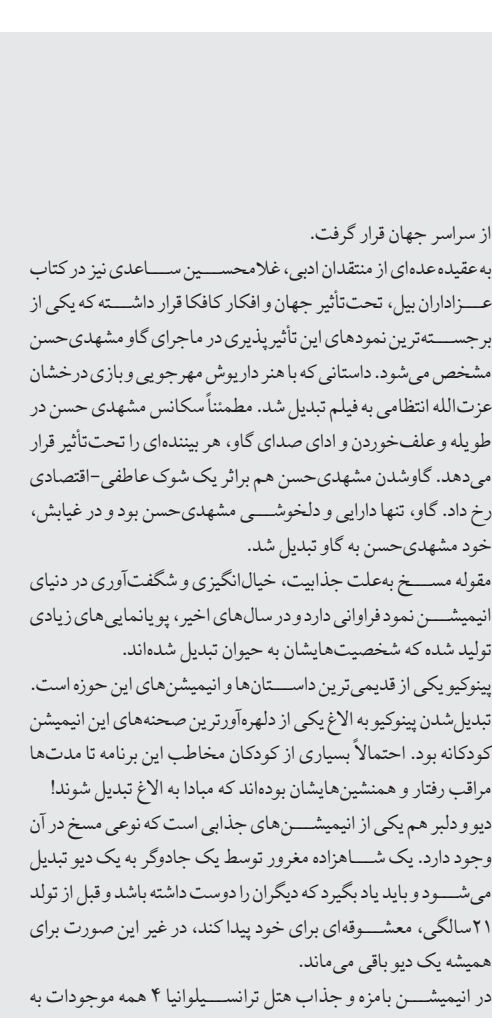
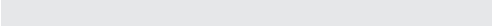
صبح اعدام

فیلم «صبح اعدام» برشی از لحظات پایانی زندگی طیب حاج‌رضایی و اسماعیل رضایی است که در پی قیام خونین ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ محکوم به اعدام شدند. داستان این فیلم در فاصله زمانی ۵ تا ۶ و نیم صبح این روز روایت می‌شود. پیرنگ اصلی این داستان اعتراضی و سیاسی، اقتباسی از گزارش واقعی خبرنگار روزنامه کیهان از مراسم تیرباران این دو شخصیت است که بهروز افخمی پس از سال‌ها تحقیق و پژوهش آن را به فیلمنامه «صبح اعدام» تبدیل کرده است. اگر مجنون در فجر چهل‌ودوم به‌عنوان بهترین اثر شناخته‌شد، در کنار خود صبح اعدامی را می‌دید که جایزه بهترین کارگردانی را از آن خود کرد و جز این سیمغ بهترین بازیگر نقش اول مرد را به ارسطو خوش‌رزم رساند.

مسعود شریف در نقش طیب حاج‌رضایی، ارسطو خوش‌رزم در نقش حاج اسماعیل رضایی، داود فتحعلی‌یگی در نقش قاضی عسکر، پوریا منجزی در نقش کلیددار طیب، محسن آوری در نقش سرهنگ دادستانی و کاوه دارابی در نقش خبرنگار کیهان در تازه‌ترین ساخته بهروز افخمی نقش آفرینی می‌کنند

جلال آل‌احمد

نوروز امسال محمدرضا شریفی‌نیا خبر از ساخت اثری داد که پرتره‌ای خواهد بود از جلال آل‌احمد. شریفی‌نیا که پیش از این «پروین» را به اکران ۱۴۰۳ رسانده بود، حالا به سراغ جلال رفته تا پس از یک شاعر پرتره‌ای از یک نویسنده را روی پرده ببرد. فیلمی که به نظر می‌رسد به فجر چهل‌وچهارم می‌رسد. بر اساس اخباری که خود شریفی‌نیا منتشر کرده، امیرحسن آرمان قرار است در این فیلم نقش جلال آل‌احمد را بازی کند و در نقش نویسنده مدیر مدرسه ظاهر شود. فیلمی که روایتی است از بازه مهمی از تاریخ ادبیات در تاریخ معاصر کشور.

مروری برمیمون‌شدن بهتاش و معرفی چند فیلم و انیمیشن مسخ‌آمیز

مسخ در «پایتخت»

منصوره رضایی

نویسنده

این شـبـه‌ها سریال پایتخت، خانواده‌های ایرانی را پای تلویزیون جمع و لحظات شادی را برای مردم فراهم کرده است. یکی از شخصیت‌های محبوب و تأثیرگذار این سریال بهتاش فریبا، با بازی بهرام افشاری است که نماد و نماینده نسل جوان محسوب می‌شود. با مرور قسمت‌های پیشین پایتخت، شاهد سیر صعودی کمتی و کیفی نقش بهتاش هستیم. برای اثبات این ادعا همین بس که در پایتخت دو نام بهرام افشاری بین «بازیگران مهمان» بود اما در تیتراژ فصل هفتم عبارت «باحضور» پیش از نام افشاری آمده که نشانگر جایگاه ویژه این بازیگر است. اگرچه بهرام افشاری توسط سریال پایتخت نزد عامه جامعه شناخته شد اما در این سال‌ها عمده درخشش وی خارج از قاب تلویزیون و در بستر تاتر و سینما بوده. بهرام افشاری، علاوه‌بر فیزیک و استایل خاص و متفاوتش، کسه قابلیت طنز آفرینی زیادی دارد، از مهارت‌های بازیگری زیادی نیز برخوردار بوده و با اتکا به همان فنون و مهارت‌ها شهرت و افتخارات بازیگری مختلفی را کسب کرده است.

حضور بهتاش در فصل هفتم پایتخت با کمی تأخیر همراه بود که به نظر می‌رسد سازندگان سریال می‌خواستند بینندگان منتظر برای حضور این بازیگر را مشتاق‌تر کنند اما این بار مخاطبان با چهره و شخصیت متفاوتی از بهتاش مواجه شدند؛ بهتاش انسان واقعی نبود و چهره و حرکاتش شبیه میمون شده بود! مثل میمون موز می‌خورد. مثل میمون راه می‌رفت. مثل میمون می‌نشست و مثل میمون صداها‌ی نامفهوم از خود ساطع می‌کرد. هدف نویسنده سریال از میمون‌کردن بهتاش به‌طور دقیق، مشخص نیست

از سراسر جهان قرار گرفت.

به عقیده عده‌ای از منتقدان ادبی، غلامحسین ساعدی نیز در کتاب عزاداران بیل، تحت‌تأثیر جهان و افکار کافکا قرار داشته که یکی از برجسته‌ترین نمودهای این تأثیرپذیری در ماجرای گاو مشهدی حسن مشخص می‌شود. داستانی که با هنر داریوش مهرجویی و بازی درخشان عزت‌الله انتظامی به فیلم تبدیل شد. مطمئناً سکانس مشهدی حسن در طویله و غلف‌خوردن و ادای صدای گاو، هر بیننده‌ای را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد. گاوشدن مشهدی حسن هم برآثر یک شوک عاطفی –اقتصادی رخ داد. گاو، تنها دارایی و دلخوشی مشهدی حسن بود و در غیابش، خود مشهدی حسن به گاو تبدیل شد.

مقوله مسخ به علت جذایت، خیال‌انگیزی و شگفت‌آوری در دنیای انیمیشن نمود فراوانی دارد و در سال‌های اخیر، پویانمایی‌های زیادی تولید شده که شخصیت‌هایشان به حیوان تبدیل شده‌اند. پینوکو یکی از قدیمی‌ترین داستان‌ها و انیمیشن‌های این حوزه است. تبدیل‌شدن پینوکو به الاغ یکی از دلهره‌آورترین صحنه‌های این انیمیشن کودکانه بود. احتمالاً بسیاری از کودکان مخاطب این برنامه تا مدت‌ها مراقب رفتار و همنشین‌هایشان بوده‌اند که مبادا به الاغ تبدیل شوند! دیو دلبر هم یکی از انیمیشن‌های جذابی است که نوعی مسخ در آن وجود دارد. یک شاهزاده مغرور توسط یک جادوگر به یک دیو تبدیل می‌شود و باید یاد بگیرد که دیگران را دوست داشته باشد و قبل از تولد ۲۱ سالگی، معشوقه‌ای برای خود پیدا کند، در غیر این صورت برای همیشه یک دیو باقی می‌ماند.

در انیمیشن بازمه و جذاب هتل ترانسیلوانیا ۴ همه موجودات به